

Le modèle danois. Chronique d'une politique réussie

Mogens Lykketoft

Editions Esprit ouvert. Auribeau sur Siagne, 2006

Elisenda Paluzie | epaluzie@ub.edu

Professora de Teoria Econòmica de la UB

Els països escandinaus van ser un referent per als polítics catalans dels anys setanta. Avui ho tornen a ser. Si aleshores miraven al nord d'Europa per la socialdemocràcia, avui una part important de la classe política i empresarial s'interessa per les elevades taxes de productivitat d'aquestes economies, per l'èxit de multinacionals com la sueca Ikea o la finlandesa Nokia, i també per la reforma que s'hi fa del model d'estat del benestar.

Un dels països més interessants és Dinamarca, que és molt comparable a Catalunya. Té una superfície de 44.000 km², un 37% superior a la catalana i una població de 5,4 milions d'habitants, un 24% inferior a la nostra. Les seves dades econòmiques són envejables. És el sisè estat més ric del món, amb un PIB per capita en paritat del poder adquisitiu de 36.073\$. Només el superaven Islàndia, Irlanda, Noruega, els EUA i Luxemburg. La seva taxa d'atur, de només el 3,8%, és la més baixa de la UE. Els seus comptes públics mostren un superàvit del 2,6% del PIB i la seva balança per compte corrent presenta un excedent del 2,2% del PIB.

Recentment s'ha publicat en francès, en una edició prologada per Michel Rocard, *Le modèle danois. Chronique d'une politique réussie*, de Mogens Lykketoft, el ministre

de Finances danès que més temps ha ocupat el càrrec (1993-2000) i un dels arquitectes de les reformes econòmiques empreses en aquest país. Es tracta de l'obra d'un militant i no d'un intel·lectual. Líder els anys 60 dels estudiants socialdemòcrates, durant deu anys fou conseller del sindicat majoritari Lands Organisation (LO), per esdevenir tot seguit parlamentari, negociador de la política social amb el govern conservador i finalment ministre.

El llibre constitueix una bona introducció per conèixer el sistema polític i econòmic danès. En una síntesi històrica, Lykketoft destaca que les pèrdues territorials dels segles XIX i XX, en convertir Dinamarca en un petit estat homogeni expliquen l'eficiència de la societat danesa del segle XXI. Des de 1924, els governs socialdemòcrates s'han alternat amb els conservadors, però gairebé sempre uns i altres han estat governs en minoria o en coalició. Per a Lykketoft, el model social danès és el resultat de la potència del sindicalisme i la seva interacció pragmàtica amb el món de la política. Una vaga general el 1899 acabà amb un acord entre la patronal i els obrers, l'Acord Fonamental de Setembre de 1899. Avui encara està en vigor i continua considerant-se com la «constitució» del mercat de treball. Una central sindical única –la LO, on militen el 80% dels assalariats– negocia cada tres anys amb la patronal. La majoria d'acords queden fora de la legislació de l'Estat. No existeix una llei general sobre

Per a Lykketoft, el model social danès és en gran part el resultat de la potència del sindicalisme i la seva interacció pragmàtica amb el món de la política

els contractes de treball, l'acomiadament, el dret de vaga, el salari mínim o la durada de la jornada laboral. Amb tot, sovint millores aconseguides en acords col·lectius s'entenen a tots els treballadors mitjançant la legislació ordinària.

En aquest sistema, les empreses operen amb una llibertat molt àmplia. Poden contractar i acomiadar treballadors sense limitacions. El mercat de treball és molt flexible i la facilitat per acomiadar quan la conjuntura és desfavorable també facilita la contractació quan l'economia es recupera. En contrapartida, els acomiadats disposen d'una molt bona cobertura d'atur. Alhora, les polítiques de formació contínua són molt exigents i l'obligació de l'aturat d'estar a disposició del mercat de treball és ben real. Les desigualtats salarials són molt baixes com a conseqüència d'uns salaris mínims molt elevats, que acompanyats de polítiques sòlides de formació professional han fet que el nombre de treballadors no qualificats disminueixi. No hi ha grans desigualtats salarials però tampoc hi ha grans diferències en les competències professionals. A més, a Dinamarca s'ha aplicat una política industrial veritablement liberal, on l'Estat no s'erigeix en salvador de les empreses en dificultats.

Les prestacions socials són de les més elevades del món, igual que el grau de descentralització territorial dels serveis socials. Però, els impostos que paguen els dane-

sos també ho són –l'IVA és del 25%, el tipus marginal de l'IRPF és del 63% i el mitjà del 45%. En canvi, les cotitzacions socials a càrrec de les empreses són inexistents. Les pensions són finançades amb els impostos directes. A països com el nostre, els empresaris, a més dels salaris, han de pagar importants contribucions socials obligatòries. En canvi, a Dinamarca el sistema facilita la contractació de treballadors. L'elevada progressivitat del sistema impositiu es veu compensada per àmplies exempcions en els impostos del patrimoni.

Un model econòmic molt diferent del nostre. Un sistema que ha sabut combinar dos objectius econòmics gairebé sempre contradictoris: l'eficiència i l'equitat. Tenint present que els models econòmics no són directament exportables, us en recomano vivament la lectura. |

